A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (harmadik tanács)

2025. május 8.*

„Előzetes döntéshozatal – Fogyasztóvédelem – A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételek – 93/13/EGK irányelv – A 6. cikk (1) bekezdése és a 7. cikk (1) bekezdése – Külföldi devizában indexált jelzáloghitel-szerződés – A fogyasztó által benyújtott, a szerződés semmisségének megállapítására irányuló kereset – A szerződés teljesítésének felfüggesztésére irányuló biztosítási intézkedés iránti kérelem – 2014/59/EU irányelv – Hitelintézetek helyreállítása és szanálása – Szanálás alatt álló bank – Az 1. cikk (2) bekezdése – A tagállamok arra való felhatalmazása, hogy az ezen irányelvben foglaltaknál szigorúbb vagy azokat kiegészítő szabályokat fogadjanak el – A folyamatban lévő szanálás alatt álló intézménnyel szembeni biztosítási intézkedések iránti kérelmek elutasítását előíró nemzeti szabály”

A C-324/23. sz. [Myszak][i] ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Sąd Okręgowy w Warszawie (varsói regionális bíróság, Lengyelország) a Bírósághoz 2023. május 25-én érkezett, 2022. október 26-i határozatával terjesztett elő az

OF,

EI,

RI

és

M. K. (a felszámolás alatt álló Getin Noble Bank S. A. felszámolóbiztosa)

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (harmadik tanács),

tagjai: C. Lycourgos tanácselnök, S. Rodin, O. Spineanu-Matei (előadó), S. Gervasoni és N. Fenger bírák,

főtanácsnok: L. Medina,

hivatalvezető: M. Siekierzyńska tanácsos,

* Az eljárás nyelve: lengyel.

[i] A jelen ügy neve fiktív. Az nem egyezik az eljárásban részt vevő egyetlen fél valódi nevével sem.

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2024. október 17-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– OF, EI és RI képviseletében W. Bochenek, P. Stalski és T. Zaremba radcowie prawni,

– M. K. képviseletében P. Cieślak és M. Pyziak-Waląg adwokaci,

– a lengyel kormány képviseletében B. Majczyna, M. Kozak, R. Stańczyk és B. Trocha, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében U. Małecka, P. Ondrůšek és D. Triantafyllou, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2024. december 12-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv (HL 1993. L 95., 29. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 2. kötet, 288. o.) 6. cikke (1) bekezdésének és 7. cikke (1) bekezdésének a tényleges érvényesülés és az arányosság elvére figyelemmel, valamint a hitelintézetek és befektetési vállalkozások helyreállítását és szanálását célzó keretrendszer létrehozásáról és a 82/891/EGK tanácsi irányelv, a 2001/24/EK, 2002/47/EK, 2004/25/EK, 2005/56/EK, 2007/36/EK, 2011/35/EU, 2012/30/EU és 2013/36/EU irányelv, valamint az 1093/2010/EU és a 648/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról szóló, 2014. május 15-i 2014/59/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2014. L 173., 190. o.) 34. cikke (1) bekezdésének b) és g) pontjával, valamint 70. cikke (1) és (4) bekezdésével összefüggésben történő értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelmet az OF, EI és RI, valamint M. K. mint a jelenleg felszámolás alatt álló Getin Noble Bank S. A. felszámolóbiztosa között folyamatban lévő peres eljárás keretében terjesztették elő amelynek tárgya az OF, EI és RI által egy külföldi devizában indexált jelzáloghitel-szerződés semmisségének megállapítása, valamint az általuk a Getin Noble Bankkal kötött e szerződés alapján megfizetett összegek visszatérítése iránt indított eljárásban az e személyek által benyújtott biztosítási intézkedés iránti kérelem.

Jogi háttér

Az uniós jog

A 93/13 irányelv

3 A 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdése előírja:

„A tagállamok előírják, hogy fogyasztókkal kötött szerződésekben az eladó vagy szolgáltató által alkalmazott tisztességtelen feltételek a saját nemzeti jogszabályok rendelkezései szerint nem jelentenek kötelezettséget a fogyasztóra nézve, és ha a szerződés a tisztességtelen feltételek kihagyásával is teljesíthető, a szerződés változatlan feltételekkel továbbra is köti a feleket.”

4 Ezen irányelv 7. cikkének (1) bekezdése értelmében:

„A tagállamok a fogyasztók és a szakmai versenytársak érdekében gondoskodnak arról, hogy megfelelő és hatékony eszközök álljanak rendelkezésre ahhoz, hogy megszüntessék az eladók vagy szolgáltatók fogyasztókkal kötött szerződéseiben a tisztességtelen feltételek alkalmazását.”

A 2014/59 irányelv

5 A 2014/59 irányelv (5), (49)–(51) és (131) preambulumbekezdése értelmében:

„(5) olyan rendszerre van szükség, amely az instabil vagy csődhelyzetben lévő intézmények tekintetében megfelelően korai és gyors beavatkozáshoz szükséges eszközkészlettel látja el a hatóságokat, biztosítandó azt, hogy az intézmény folyamatosan elláthassa kritikus pénzügyi és gazdasági funkcióit, hogy a minimumra csökkenjen az intézmény csődjének a gazdaságra és a pénzügyi rendszerre gyakorolt hatása. A rendszernek továbbá biztosítania kell, hogy először a részvényesek viseljék a veszteségeket, a részvényeseket követően pedig a hitelezők, feltéve, hogy – az ezen irányelvben meghatározott »a hitelezők egyike sem járhat rosszabbul« elvvel összhangban – a hitelezők egyike sem viselhet nagyobb veszteséget, mint amelyet a rendes fizetésképtelenségi eljárás keretében viselt volna. […]

[…]

(49) A részvényesek és hitelezők jogai csak [az Európai Unió Alapjogi Chartájának] 52. cikkében megállapított elvekkel összhangban korlátozhatók. A szanálási eszközök ezért csak a fizetésképtelen, vagy valószínűleg fizetésképtelenné váló intézmények esetében alkalmazhatók, és csak akkor, ha általános érdekből szükséges a pénzügyi stabilitás céljának teljesítése. Konkrétan a szanálási eszközöket abban az esetben kell alkalmazni, ha az intézmény rendes fizetésképtelenségi eljárás útján nem számolható fel anélkül, hogy ez destabilizálná a pénzügyi rendszert, és az intézkedésekre szükség van a rendszerszintű jelentőséggel bíró funkciók gyors átruházásának vagy fenntartásának biztosításához, illetve ha nincs észszerű kilátás magánforrásokra támaszkodó alternatív megoldás alkalmazására, beleértve a meglévő részvényesek vagy harmadik fél által végrehajtott, az intézmény életképességét teljes mértékben helyreállító tőkeemelést is. Ezen túlmenően a szanálási eszközök alkalmazásakor és a szanálási hatáskörök gyakorlásakor figyelembe kell venni az arányosság elvét és az egyes intézmények sajátos jogi formáját.

(50) A tulajdonjogokba való beavatkozás nem lehet aránytalan mértékű. […] Abban az esetben, ha egy szanálás alatt álló intézmény eszközeinek csak egy részét veszi át magánszektorbeli vásárló vagy áthidaló bank, a szanálás alatt álló intézmény fennmaradó részét rendes fizetésképtelenségi eljárás útján fel kell számolni. Az intézmény felszámolási eljárásában érintett, megmaradó részvényesek és hitelezők védelme érdekében az e részvényesek és hitelezők számára a felszámolási eljárásban érintett követeléseik ellenértékeként kifizetett összeg vagy kártalanítás nem lehet kevesebb, mint az a becsült összeg, amelyhez akkor jutottak volna, ha az egész intézmény rendes fizetésképtelenségi eljárás alá kerül.

(51) A részvényesek és hitelezők jogának védelme érdekében egyértelmű kötelezettségeket kell megállapítani a szanálás alatt álló intézmény eszközeinek és kötelezettségeinek értékelése tekintetében, és – amennyiben ezen irányelv előírja – annak értékelésére vonatkozóan, hogy milyen elbánásban részesültek volna a részvényesek és hitelezők, ha az intézményt rendes fizetésképtelenségi eljárás útján számolják fel. […] Ha az kerül megállapításra, hogy a részvényesek és hitelezők követeléseik ellenértékeként vagy kártalanításként alacsonyabb összeghez jutottak annál, mint amennyit rendes fizetésképtelenségi eljárás esetén kaptak volna, akkor – amennyiben ezen irányelv előírja – jogosultak arra, hogy a különbözetet kifizessék számukra. […]

[…]

(131) Mivel ezen irányelv célját, nevezetesen az intézmények szanálására vonatkozó szabályok és eljárások harmonizálását a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani, az [Európai] Unió szintjén azonban egy intézmény csődjének az egész Unióra gyakorolt hatásai miatt e cél jobban megvalósíthatók, az Unió intézkedéseket hozhat az [EUSZ] 5. [cikkben] foglalt szubszidiaritás elvének megfelelően. Az említett cikkben foglalt arányosság elvének megfelelően ezen irányelv nem lépi túl az e cél eléréséhez szükséges mértéket.”

6 Ezen irányelv 1. cikkének (2) bekezdése értelmében:

„A tagállamok elfogadhatnak vagy fenntarthatnak az ezen irányelvben és az ezen irányelv alapján elfogadott felhatalmazáson alapuló jogi aktusokban és végrehajtási jogi aktusokban meghatározott szabályoknál szigorúbb vagy azokat kiegészítő szabályokat, feltéve, hogy ezek általános érvényűek, és nem ellentétesek az ezen irányelv és az ezen irányelv alapján elfogadott felhatalmazáson alapuló jogi aktusokkal és végrehajtási jogi aktusokkal.”

7 Az említett irányelvnek „A szanálásra vonatkozó általános elvek” című 34. cikke az (1) bekezdésében a következőképpen rendelkezik:

„A tagállamok biztosítják, hogy a szanálási eszközök alkalmazásakor és a szanálási hatáskörök gyakorlásakor a szanálási hatóságok meghozzák az összes megfelelő intézkedést, amelyekkel biztosítható, hogy a szanálási intézkedést a következő elveknek megfelelően hozták:

[…]

b) a szanálás alatt álló intézmény részvényesei után a hitelezők viselik a veszteségeket, a követeléseiknek a rendes fizetésképtelenségi eljárás szerinti rangsorának sorrendjében, kivéve, ha ez az irányelv kifejezetten eltérően rendelkezik;

[…]

g) egyetlen hitelező sem viselhet annál nagyobb veszteséget, mint amelyet akkor viselt volna, ha az intézményt vagy az 1. cikk (1) bekezdésének b), c) vagy d) pontjában említett szervezetet rendes fizetésképtelenségi eljárás keretében számolták volna fel a 73–75. cikk szerinti biztosítékokkal összhangban;

[…]”

8 Ugyanezen irányelv 37. cikkének (6) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Amennyiben csak az [intézmény vagy áthidaló intézmény tevékenységeinek megszüntetésével kapcsolatos] szanálási eszközöket használják fel, méghozzá a szanálás alatt álló intézmény eszközei, jogai vagy kötelezettségei egy részének átadására, úgy az 1. cikk (1) bekezdésének b), c) vagy d) pontjában említett azon intézmény vagy szervezet fennmaradó részét, amelytől az eszközöket, jogokat vagy kötelezettségeket átadták, rendes fizetésképtelenségi eljárás keretében kell felszámolni. A felszámolást észszerű határidőn belül kell megtenni […]”

9 A 2014/59 irányelv „Hitelbiztosítékok érvényesítésének korlátozására vonatkozó hatáskör „című 70. cikke az (1) és (4) bekezdésében a következőket mondja ki:

„(1) A tagállamok biztosítják, hogy a szanálási hatóságok rendelkezzenek az arra vonatkozó hatáskörrel, hogy a 83. cikk (4) bekezdése szerinti, korlátozásról szóló közlemény közzétételétől a közzétételt követő munkanapon a szanálás alatt álló intézmény szanálási hatóságának székhelye szerinti tagállam ideje szerint éjfélig korlátozzák a szanálás alatt álló intézmény biztosított hitelezőinek birtokában levő hitelbiztosítékoknak a szanálás alatt álló intézmény eszközeivel összefüggésben történő érvényesítését.

[…]

(4) A szanálási hatóságoknak az e cikk szerinti hatáskör gyakorlásakor figyelembe kell venniük, hogy a hatáskör gyakorlása milyen hatással lehet a pénzügyi piacok szabályos működésére.”

10 Ezen irányelv „Részvényesek és hitelezők kezelése részleges transzferek esetén és a hitelezői feltőkésítés alkalmazása” című 73. cikkének b) pontja arra a helyzetre vonatkozik, amikor a nemzeti szanálási hatóság a hitelezői feltőkésítést alkalmazza. E cikk az a) pontjában a következőket írja elő:

„A tagállamok biztosítják, hogy egy vagy több szanálási eszköz alkalmazása esetén és különösen a 75. cikk céljából:

a) kivéve ha a b) pont alkalmazandó, amennyiben a szanálási hatóságok a szanálás alatt álló intézmény jogainak, eszközeinek és kötelezettségeinek csak egy részét adják át, azon részvényesek és hitelezők esetében, akiknek a követeléseit nem adták át, a követelések kielégítésére kifizetett összeg nem lehet kevesebb, mint az az összeg, amelyhez akkor jutottak volna, ha a szanálás alatt álló intézmény közvetlenül a transzfer előtt rendes fizetésképtelenségi eljárás keretében felszámolásra kerül a 82. cikkben említett határozat meghozatalának időpontjában”.

11 Az említett irányelvnek „A fizetésképtelenségi eljárás és a szanálás közötti különbség értékelése” című 74. cikke az (1) és (2) bekezdésében a következőképpen rendelkezik:

„(1) Annak felmérésére, hogy a részvényesek és a hitelezők jobb elbánásban részesültek volna-e, ha a szanálás alatt álló intézmény rendes fizetésképtelenségi eljárás hatálya alá kerül, többek között a 73. cikk alkalmazásában, de nem kizárólag erre korlátozva, a tagállamok gondoskodnak arról, hogy a lehető leghamarabb a szanálási intézkedés vagy intézkedések végrehajtását követően független személy által folytatott értékelésre kerüljön sor. Ez az értékelés elkülönül a 36. cikk szerint végrehajtott értékeléstől.

(2) Az (1) bekezdésben említett értékelésben meg kell határozni:

a) azt az elbánást, amelyben a részvényesek és hitelezők vagy az érintett betétbiztosítási rendszerek részesültek volna, ha a szanálás alatt álló intézmény, amellyel összefüggésben a szanálási intézkedés vagy intézkedések végrehajtására sor került, a 82. cikkben említett határozat meghozatalának időpontjában rendes fizetésképtelenségi eljárás hatálya alá kerül;

b) a tényleges elbánást, amelyben a részvényesek és hitelezők a szanálás alatt álló intézmény szanálása során részesültek; továbbá

c) az a) pontban említett elbánás és a b) pontban említett elbánás közötti esetleges eltérést.”

12 Ugyanezen irányelv „Részvényesek és hitelezők védelme” című 75. cikke értelmében:

„A tagállamok biztosítják, hogy amennyiben a 74. cikk szerinti értékelés megállapítja, hogy a 73. cikkben említett bármely részvényes vagy hitelező nagyobb veszteséget szenvedett el, mint amekkorát rendes fizetésképtelenségi eljárás keretében végrehajtott felszámolás során szenvedett volna el, jogosult legyen arra, hogy a szanálás-finanszírozási rendszerekből megkapja a különbözet összegét.”

A lengyel jog

A polgári törvénykönyv

13 Az 1964. április 23-i ustawa – Kodeks cywilny (polgári törvénykönyv) alapeljárásra alkalmazandó változata (Dz. U. 2020, 1740. tétel) 385.[1. cikk]e az 1. és 2. §-ában kimondja:

„1. § A fogyasztói szerződés egyedileg meg nem tárgyalt rendelkezései nem jelentenek kötelezettséget a fogyasztóra nézve, ha azok a fogyasztó jogait és kötelezettségeit a jóerkölcsbe ütköző és a fogyasztó érdekeit súlyosan sértő módon állapítják meg (jogellenes szerződési feltételek). Ez nem vonatkozik a felek főszolgáltatásaira – különösen az árra vagy a díjazásra – vonatkozó rendelkezésekre, ha azok egyértelműen vannak megfogalmazva.

2. § Ha az (1) bekezdés alapján a szerződés valamely rendelkezése nem jelent kötelezettséget a fogyasztóra nézve, a szerződés többi része továbbra is köti a feleket.”

14 E törvénykönyv 405. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Aki másnak rovására jogalap nélkül jut vagyoni előnyhöz, köteles az előnyt természetben visszaszolgáltatni, ha ez nem lehetséges, annak értékét kell megtéríteni.”

15 Az említett törvénykönyv 410. cikkének 2. §-a értelmében:

„Jogalap nélküli a szolgáltatás, ha az azt teljesítő személy arra egyáltalán nem, vagy azon személy tekintetében nem volt köteles, akinek a részére teljesített, vagy ha a teljesítésének oka megszűnt, vagy ha a szolgáltatással elérni kívánt célt nem érték el, vagy a szolgáltatási kötelezettséget keletkeztető jogügylet érvénytelen volt, és a szolgáltatás teljesítését követően sem váltlett érvényes.”

A polgári perrendtartásról szóló törvény

16 Az 1964. november 17-i ustawa – Kodeks postępowania cywilnego (a polgári perrendtartásról szóló törvény) alapeljárásra alkalmazandó változatának (Dz. U. 2021, 1805. tétel) 189. cikke ekként rendelkezik:

„A felperes kérheti a bíróságtól valamely jogviszony vagy jog fennállásának vagy fenn nem állásának megállapítását, ha ehhez jogi érdeke fűződik.”

17 E perrendtartás 730.[1. cikk]e kimondja:

„1. § A biztosítási intézkedés elrendelését bármelyik fél vagy az eljárásban részt vevő személy kérheti, ha a követelését és a biztosíték nyújtásához fűződő jogi érdekét valószínűsíti.

2. § A biztosítási intézkedés elrendeléséhez fűződő jogi érdek akkor áll fenn, ha a biztosítási intézkedés hiánya megakadályozná vagy súlyosan megnehezítené az ügyben hozott határozat végrehajtását, vagy egyébként megakadályozná vagy súlyosan megnehezítené az ügyben folytatott eljárás céljának elérését.

[…]

3. § A biztosítási intézkedés módjának megválasztása során a bíróság figyelembe veszi a felek vagy az eljárásban résztvevő személyek érdekeit oly módon, hogy a jogosult megfelelő jogi védelemben részesüljön, és a kötelezettet ne terhelje a szükségesnél nagyobb mértékben.”

18 Az említett perrendtartás 731. cikke értelmében:

„Ha törvény eltérően nem rendelkezik, biztosítási intézkedés nem irányulhat a követelés rendezésére.”

19 Ugyanezen perrendtartás 755. cikke előírja:

„1. § Amennyiben a biztosítási intézkedés iránti kérelem tárgya nem pénzkövetelés, a bíróság olyan biztosítási intézkedést rendel el, amelyet az ügy körülményei között megfelelőnek ítél, anélkül hogy kizárná a pénzkövetelésekre vonatkozó biztosítási intézkedés elrendelését. A bíróság különösen:

1. meghatározhatja a felek vagy az eljárásban résztvevő személyek jogait és kötelezettségeit az eljárás időtartamára;

[…]

2[1]. A 731. cikkben foglalt rendelkezés nem alkalmazható, ha a biztosítási intézkedés a jogosultat közvetlenül fenyegető kár vagy más hátrányos következmény megelőzéséhez szükséges.

[…]”

A fizetésképtelenségről szóló törvény

20 A 2003. február 28-i ustawa Prawo upadłościowe (fizetésképtelenségről szóló törvény) alapeljárásra alkalmazandó változata (Dz. U. 2022, 1520. tétel) a 146. cikkében előírja:

„1. § A fizetésképtelenségi eljárás alá vont vagyon részét képező vagyontárgyakra vonatkozó, a fizetésképtelenség megállapítását megelőzően indított végrehajtási eljárásokat ettől az időponttól kezdve a törvény erejénél fogva fel kell függeszteni. Ezen eljárás a törvény erejénél fogva okafogyottá válik a fizetésképtelenséget megállapító ítélet jogerőre emelkedését követően. […]

2. § A felfüggesztett végrehajtási eljárásból származó azon összegeket, amelyeket még nem osztottak fel, a fizetésképtelenséget megállapító ítélet jogerőre emelkedését követően a fizetésképtelenségi eljárás alá vont vagyonba utalják át.

[…]

3. § A fizetésképtelenség megállapítását követően a fizetésképtelenségi eljárás alá vont vagyon tekintetében már nincs lehetőség sem a végrehajtásra, sem a fizetésképtelenségi eljárás alá vont vagyonra vonatkozó biztosítási intézkedések végrehajtására vagy elrendelésére, kivéve a tartási követelésekre vagy a betegség, munkaképtelenség, rokkantság vagy halál miatti rokkantsági nyugdíjból eredő követelésekre vonatkozó biztosítási intézkedéseket, valamint az olyan szerződés élethosszig tartó járadékká történő átalakítása címén járó nyugdíjakat, amelyben az ingatlan megszerzője kötelezettséget vállalt az átruházóval szemben az ápolásra, gondozásra és lakhatás biztosítására.”

A bankgarancia-alapról szóló törvény

21 A 2016. június 10-i ustawa – Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji (a bankgarancia-alapról, a betétbiztosítási rendszerről és a szanálásról szóló törvény) alapeljárásra alkalmazandó változata (Dz. U. 2022, 793. tétel; a továbbiakban: bankgaranciaalap-törvény) a 135. cikkének 1. és 4. §-ában a következőképpen rendelkezik:

„1. § A szanálás alatt álló intézmény eszközeivel összefüggésben a szanálás megkezdését megelőzően indított végrehajtási vagy biztosítási intézkedés iránti eljárásban nem szükséges határozni.

[…]

4. § A szanálás során a szanálás alatt álló szervezettel szemben nem indítható végrehajtási és biztosítási intézkedés iránti eljárás.”

22 E törvény 142. cikkének 1. §-a értelmében a nemzeti szanálási hatóság, a Bankowy Fundusz Gwarancyjny (bankgarancia-alap, Lengyelország) felfüggesztheti a szanálás alatt álló intézmény eszközeihez kapcsolódó biztosítékok érvényesítéséhez való jogot, legfeljebb az e jog felfüggesztéséről szóló véleménye közzétételét követő munkanap végéig terjedő időtartamra.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

23 2007-ben az alapeljárás felperesei, OF és szülei, RI és EI fogyasztóként 360 hónapos futamidejű jelzáloghitel-szerződést kötöttek 185 375,71 lengyel złoty (PLN) (hozzávetőleg 43 000 euró) összegben a Getin Noble Bankkal. E hitelszerződés ezen összegnek az e bank által meghatározott vételi árfolyamon svájci frankra (CHF) történő átváltására vonatkozó feltételt írt elő, változó kamatlábbal. A svájci frankban kiszámított havi törlesztőrészleteket lengyel złotyban kellett visszafizetni az említett bank által szintén egyoldalúan meghatározott svájci frank eladási árfolyamán.

24 Az alapeljárás felperesei az alapügy tárgyát képező hitelszerződéssel kapcsolatos kérelemmel fordultak a Sąd Okręgowy w Warszawie-hoz (varsói regionális bíróság, Lengyelország), amely a kérdést előterjesztő bíróság. E kérelem elsődlegesen e szerződés egyes feltételeinek tisztességtelen jellege miatti semmisségének megállapítására, következésképpen pedig arra irányul, hogy a Getin Noble Bankot kötelezzék 48 352,97 PLN és 27 171,82 CHF (azaz hozzávetőleg 11 300 euró, illetve 29 000 euró) összeg megfizetésére, amelyek a kérelmük benyújtásának időpontjában az említett szerződés teljesítéseként megfizetett havi törlesztőrészleteknek felelnek meg, a törvényes késedelmi kamatokkal és költségekkel növelve. Másodlagosan az említett kérelem az érintett feltételek tisztességtelen jellegének és azok semmisségének megállapítására irányul.

25 2022. szeptember 29-én, amikor az alapügy tárgyát képező kérelem elbírálása folyamatban volt, a bankgarancia-alap nemzeti szanálási hatóságként eljárva a Getin Noble Bankot szanálási eljárás alá helyező határozatot fogadott el. Ezen eljárás keretében a bankgarancia-alap az áthidaló intézmény eszközét vette igénybe, a jelenleg VELO Bank S. A. elnevezésű bank létrehozásával, amelyre a Getin Noble Bank eszközeinek, jogainak és kötelezettségeinek szinte teljes egészét átruházták. E határozat kizárta ezen átruházásból a svájci frankban nyilvántartott vagy a svájci frank árfolyamához igazított szerződésekkel kapcsolatos cselekményekből, jogi aktusokból, illetve jogsértésekből eredő vagyoni jogokat, valamint az e vagyoni jogokból eredő követeléseket, ideértve a polgári vagy közigazgatási eljárások tárgyát képező követeléseket is.

26 A bankgarancia-alap e határozatát követően az alapeljárás felperesei ideiglenes intézkedés iránti eljárást indítottak a Getin Noble Bankkal szemben a kérdést előterjesztő bíróság előtt, amelynek keretében az érdemi eljárásban részt vevő felek jogaira és kötelezettségeire vonatkozó biztosítási intézkedések iránti kérelmet nyújtottak be, amely arra irányult, hogy függesszék fel szerződéses kötelezettségüket az alapügy tárgyát képező hitelszerződés teljesítése címén esedékes havi törlesztőrészletek megfizetésére irányuló szerződéses kötelezettségüknek az utóbbi eljárás végleges lezárásáig történő megfizetésére, valamint tiltsák meg, hogy a Getin Noble Bank lépéseket tegyen e szerződés felmondása és az érintett hitel visszafizetésének elmaradásáról szóló értesítés közzététele érdekében.

27 A kérdést előterjesztő bíróság jelzi, hogy az ilyen biztosítási intézkedések iránti kérelemről a felek állításai megalapozottságának első ránézésre való értékelése alapján, az ügy érdemében összegyűjtött valamennyi bizonyíték figyelembevételével döntenek. A jelen ügyben e bíróság úgy

véli, hogy az alapügy tárgyát képező hitelszerződésnek az alapeljárás felperesei által vitatott kikötései tisztességtelennek minősíthetők, és hogy elképzelhető, hogy e szerződés e feltételek érvénytelenségének megállapítását követően nem maradhat fenn.

28 A kérdést előterjesztő bíróság következésképpen úgy véli, hogy helyt kell adni a biztosítási intézkedések iránti kérelemnek, amely többek között az alapeljárás felpereseinek az alapügy tárgyát képező hitel havi törlesztőrészleteinek megfizetésére vonatkozó kötelezettségének felfüggesztésére irányul. Ugyanakkor kétségei vannak ezt illetően, azzal összefüggésben, hogy az érintett eladó/szolgáltató egy, a 2014/59 irányelvben említett szanálási eljárás alatt álló bank.

29 E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság a bankgarancia-alapról szóló törvény 135. cikke (1) és (4) bekezdésének rendelkezéseire hivatkozik, amelyek értelmében, amennyiben valamely bank szanálási intézkedés hatálya alá tartozik, az e bankot érintő biztosítási intézkedések elrendelésére irányuló, folyamatban lévő eljárások okafogyottnak tekintendők, és kizárt az ilyen intézkedések elrendelésére irányuló új eljárás megindítása. E bíróság szerint e rendelkezések a 2014/59 irányelv 70. cikke (1) és (4) bekezdésének téves átültetését képezik, mivel kiterjesztő jellegűek.

30 A Bíróság által hozzá intézett, a bankgarancia-alapról szóló törvény 142. cikke (1) bekezdésének a 2014/59 irányelv 70. cikke (1) bekezdését átültető intézkedésként fennálló esetleges relevanciájára vonatkozó információkérést követően a kérdést előterjesztő bíróság lényegében jelezte, hogy valóban van kapcsolat e két rendelkezés között, de e törvény 135. cikke (1) és (4) bekezdésének hozzáadása problematikus, mivel ez utóbbi rendelkezések hatálya sokkal szélesebb, mint az említett 70. cikk (1) bekezdésének hatálya.

31 A kérdést előterjesztő bíróság arra keresi a választ, hogy a bankgarancia-alapról szóló törvény 135. cikkének (1) és (4) bekezdése megfosztja-e a fogyasztókat a 93/13 irányelvben előírt védelemtől, és ezért ellentétes-e a tényleges érvényesülés és az arányosság elvével. Az érintett fogyasztókat ugyanis szerinte megfosztanák attól a lehetőségtől, hogy az abban foglalt tisztességtelen feltételek miatt esetlegesen érvénytelen szerződés teljesítése alól ténylegesen mentesüljenek az e feltételek tisztességtelen jellegének megállapítására irányuló bírósági eljárás időtartama alatt, miközben ki vannak téve annak a kockázatnak, hogy később nem részesülhetnek az említett tisztességtelen jelleg esetleges megállapításából eredő visszafizetési kötelezettségben.

32 E bíróság e tekintetben hangsúlyozza, hogy az alapügyben szereplőhöz hasonló helyzetben, amikor kizárt a bankkal szembeni végrehajtás, e visszafizetési kötelezettség végrehajtásának egyetlen tényleges eszköze a kölcsönös követelések beszámítása. Márpedig a bank fizetésképtelenségének megállapítása esetén a fogyasztónak a bankkal szemben fennálló, a kölcsöntőkét meghaladóan a kölcsönszerződés alapján kifizetett összegek visszatérítésére vonatkozó követelése ugyanolyan elbírálás alá esik, mint a többi hitelező követelése, ami a gyakorlatban azt jelentené, hogy a fogyasztó nem tudja behajtani a követelését.

33 Egyébiránt a kérdést előterjesztő bíróság a 2014/59 irányelv 34. cikke (1) bekezdésének g) pontjában említett azon elvre hivatkozik, amely szerint a szanálási eljárásokat úgy kell lefolytatni, hogy a hitelezők ne szenvedjenek el nagyobb veszteségeket, mint amelyeket egy rendes fizetésképtelenségi eljárás keretében szenvednének el. A kérdést előterjesztő bíróság kétségeit fejezi ki azzal kapcsolatban, hogy ez az elv tiszteletben tartható-e, ha tilos biztosítási intézkedés iránti kérelmet benyújtani, amely a vitatott érvényességű szerződés alapján szanálás alatt álló bank által nyújtott hitel havi törlesztőrészleteinek megfizetésére irányuló kötelezettség felfüggesztésére irányul.

34 A kérdést előterjesztő bíróság ugyanis jelzi, hogy az alapeljárás részben egy olyan követelésre vonatkozik, amelyet e bíróság „nem pénzbelinek” minősít, mivel az az alapügy tárgyát képező hitelszerződés semmisségének megállapítására irányuló kérelemre vonatkozik, és hogy a fizetésképtelenségi törvény alapügyre alkalmazandó változata 146. cikke 3. §-ának megfelelően az ilyen követeléssel kapcsolatos biztosítási intézkedések elrendelése a fizetésképtelenségi eljárás megindítása ellenére is lehetséges, mivel az ilyen intézkedések lényegében nem minősülnek az e rendelkezés értelmében vett, a fizetésképtelenségi eljárás alatt álló vagyonnal szembeni biztosítási intézkedéseknek. A Bíróság információkérésére adott válaszában a kérdést előterjesztő bíróság jelezte, hogy az alapügy tárgyát képező biztosítási intézkedések iránti kérelem elfogadható lett volna, ha azt a Getin Noble Bank fizetésképtelenségének időközben, 2023. július 20-án történt megállapítását követően nyújtották volna be.

35 E „nem pénzbeli követelést” meg kell különböztetni a 93/13 irányelv alkalmazásához kapcsolódó visszafizetési kötelezettségből eredő, jogalap nélkül nyújtott szolgáltatások visszatérítésére vonatkozó követeléstől, amely a fizetésképtelenségi eljárás alatt álló személyre nézve vagyoni következményekkel jár, így e második követeléssel kapcsolatban biztosítási intézkedés nem képzelhető el.

36 Végül a kérdést előterjesztő bíróság azon a véleményen van, hogy figyelembe kell venni azt a tényt, hogy az alapügy tárgyát képező hitelszerződés semmisségének megállapítása esetén a banknak követelése állna fenn a kölcsönbe adott tőke visszafizetésére. Következésképpen az alapeljárás felperesei e szerződésből eredő kötelezettségei teljesítésének felfüggesztése azt megelőzően, hogy a teljes visszafizetésük elérné az e tőkének megfelelő összeget, ellentétes lehet a szanálási eljárás céljával, mivel ez korlátozná vagy késleltetné az érintett bank követeléseinek behajtására irányuló eljárást, amely arra irányul, hogy más hitelezőket elégítsen ki.

37 E körülmények között a Sąd Okręgowy w Warszawie (varsói regionális bíróság, Lengyelország) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„Úgy kell-e értelmezni a tényleges érvényesülés és az arányosság elvének fényében a [93/13 irányelv] 6. cikkének (1) bekezdését és 7. cikkének (1) bekezdését, valamint a [2014/59 irányelv] 34. cikke (1) bekezdésének b) és g) pontját, 70. cikkének (1) és (4) bekezdését, hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely szerint a fogyasztó által a szanálás alá vont bankkal szemben benyújtott, arra irányuló ideiglenes intézkedés (óvintézkedés) iránti kérelemnek, hogy a bírósági eljárás időtartamára függesszék fel az azon kölcsönszerződésből eredő törlesztőrészletek fizetésére vonatkozó kötelezettséget, amelyet a bíróság a benne foglalt tisztességtelen feltételek elhagyása miatt valószínűleg érvénytelennek fog minősíteni, pusztán azért nem lehet helyt adni, mert e bankot szanálás alá vonták?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

38 Elöljáróban először is meg kell állapítani, hogy a kérdést előterjesztő bíróság arra kéri a Bíróságot, hogy vegye figyelembe a 2014/59 irányelv 70. cikkének (1) és (4) bekezdését a 93/13 irányelv tőle kért értelmezése keretében, mivel a bankgarancia-alapról szóló törvény 135. cikkének 1. és 4. §-a, amelyet az előzetes döntéshozatalra utaló határozat az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésben említett „nemzeti jogszabályként” azonosít, e 70. cikk (1) és (4) bekezdése átültetésének minősül.

39 Márpedig egyrészt az uniós jog, másrészt pedig a lengyel jog e rendelkezései tárgyukat és hatályukat illetően eltérnek egymástól. Míg ugyanis a 2014/59 irányelv 70. cikkének (1) és (4) bekezdése olyan korlátozási jogkörre vonatkozik, amellyel a nemzeti szanálási hatóságnak rendkívül rövid ideig rendelkeznie kell a szanálási eljárás alá vont intézmény eszközeihez kapcsolódó biztosítékok érvényesítése tekintetében, a bankgarancia-alapról szóló törvény 135. cikkének 1. és 4. §-a – amint az az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik – arra irányul, hogy megtiltsa a nemzeti bíróságok számára, hogy az ilyen intézmény vagyonára vonatkozó bármely végrehajtási vagy biztosítási intézkedés elrendelésére irányuló eljárást lefolytassák, amíg ezen intézmény ezen eljárás hatálya alatt áll.

40 Egyébiránt, amint arra a főtanácsnok az indítványának 31–35. pontjában lényegében rámutatott, az alapeljárás felperesei nem a 2014/59 irányelv 70. cikkének (1) bekezdése értelmében vett, a szanálási eljárás alá vont intézmény „biztosított hitelezői”. Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból ugyanis kitűnik, hogy az ilyen intézménnyel szerződő felek, akik e hitelintézetet perelték annak érdekében, hogy elismertessék egyrészt a kölcsönszerződés semmisségének megállapításából álló „követelés”, másrészt pedig az e szerződés alapján annak részére megfizetett összegek visszatérítéséből álló pénzbeli követelés fennállását. Ezen állítólagos követelésekhez nem kapcsolódik semmiféle, az említett 70. cikk (1) bekezdése értelmében vett „az említett intézmény eszközeihez kapcsolódó hitelbiztosíték”. Ezenkívül az olyan ideiglenes intézkedés iránti kérelem, mint amelyről az alapügyben szó van, amely lényegében abban áll, hogy az érdemi eljárás során felfüggesztik az említett szerződésben előírt jövőbeli törlesztőrészletek fennmaradó részének megfizetésére vonatkozó kötelezettséget, nem kapcsolódik ilyen biztosítékhoz (lásd ebben az értelemben: 2024. február 20-i Getin Noble Bank végzés, C-34/23, EU:C:2024:203, 32. pont).

41 Végeredményben a Bíróság információkérését követően úgy tűnik, hogy a kérdést előterjesztő bíróság elismerte, hogy – amint azt a lengyel kormány és az Európai Bizottság a jelen eljárás keretében benyújtott észrevételeiben állította – a 2014/59 irányelv 70. cikkét a bankgarancia-alapról szóló törvény más rendelkezései, nevezetesen annak 142. cikke ültette át a lengyel jogba.

42 Másodszor, mivel a kérdést előterjesztő bíróság az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésben a tényleges érvényesülés elvére és az arányosság elvére hivatkozik, meg kell állapítani, hogy a második elv tekintetében nem fejti ki ennek indokát. Márpedig a Bíróság eljárási szabályzata 94. cikkének megfelelően minden előzetes döntéshozatal iránti kérelemnek tartalmaznia kell azon okok ismertetését, amelyek miatt a kérdést előterjesztő bíróságban kérdés merült fel egyes uniós jogi rendelkezések értelmezésére vagy érvényességére vonatkozóan, valamint azt a kapcsolatot, amelyet e bíróság e rendelkezések és az alapeljárásban alkalmazandó nemzeti jog között felállít, és e követelmény az uniós jog azon általános elveire is vonatkozik, amelyekkel kapcsolatban e bíróság az ilyen kérelem keretében kérdést tesz fel.

43 Következésképpen meg kell állapítani, hogy kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 93/13 irányelvnek a tényleges érvényesülés elvével, valamint a 2014/59 irányelv 34. cikke (1) bekezdésének b) és g) pontjával összefüggésben értelmezett 6. cikkének (1) bekezdését és 7. cikkének (1) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely a nemzeti bíróságot arra kötelezi, hogy utasítsa el a fogyasztónak az általa egy olyan kölcsönszerződés alapján fizetendő havi törlesztőrészletek megfizetésének felfüggesztésére irányuló biztosítási intézkedés iránti kérelmét, amelynek megsemmisítését az ez utóbbi kérelemre vonatkozó jogerős határozat meghozataláig az abban foglalt tisztességtelen feltételek miatt kéri, kizárólag azzal az indokkal, hogy az a bank, amellyel e szerződést megkötötték, a 2014/59 irányelv értelmében vett szanálási eljárás hatálya alá tartozik,

amelynek keretében az áthidaló intézmény eszközét egy másik bank létrehozásával alkalmazták, amelyre a szanálás alatt álló bank eszközeinek, jogainak és kötelezettségeinek lényeges részét átruházták, az érintett szerződést azonban nem, amely a maradvány intézmény vagyonában maradt, jóllehet az ilyen biztosítási intézkedések szükségesek lennének e jogerős határozat teljes érvényesülésének biztosításához.

44 Elöljáróban emlékeztetni kell arra, hogy a 93/13 irányelv célja a fogyasztóvédelem magas szintjének biztosítása (lásd ebben az értelemben: 2018. szeptember 19-i Bankia ítélet, C-109/17, EU:C:2018:735, 36. pont; 2023. június 15-i Getin Noble Bank [Kölcsönszerződés teljesítésének felfüggesztése] ítélet, C-287/22, EU:C:2023:491, 36. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). E célkitűzés megfelel az Alapjogi Charta 38. cikkéből eredő követelménynek, amely maga is a fogyasztóvédelem magas szintjének az uniós politikákban való biztosítására irányul, mivel e követelmény különösen érvényes ezen irányelv végrehajtására (lásd ebben az értelemben: 2024. szeptember 5-i Novo Banco és társai ítélet, C-498/22–C-500/22, EU:C:2024:686, 137. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

45 E célból egyrészt a 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdése annak előírására kötelezi a tagállamokat, hogy fogyasztókkal kötött szerződésekben az eladó vagy szolgáltató által alkalmazott tisztességtelen feltételek ne jelentsenek kötelezettséget a fogyasztóra nézve.

46 Ebből következik, hogy a nemzeti bíróságok kötelesek mellőzni e feltételek alkalmazását annak érdekében, hogy azok ne váltsanak ki kötelező joghatásokat a fogyasztó vonatkozásában, kivéve ha a fogyasztó ezt ellenzi (2023. június 15-i Getin Noble Bank [Kölcsönszerződés teljesítésének felfüggesztése] ítélet, C-287/22, EU:C:2023:491, 37. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

47 Amennyiben pénzösszeg megfizetését előíró tisztességtelen feltételekről van szó, e kötelezettség főszabály szerint visszatérítési kötelezettséget von maga után ezen összeg tekintetében. Azon jogi és ténybeli helyzet visszaállításának követelménye, amelyben az érintett fogyasztó e tisztességtelen feltételek hiányában lett volna, többek között azáltal, hogy az eladó vagy szolgáltató által az említett tisztességtelen feltételek alapján jogalap nélkül megszerzett előnyök visszatérítéséhez való jogot keletkeztet, amelyeket tehát el kell ismerni a fogyasztó számára, a 93/13 irányelv által a fogyasztók számára biztosított védelem lényegéhez tartozik (lásd ebben az értelemben: 2022. június 30-i Profi Credit Bulgaria [Beszámítás tisztességtelen feltételek esetén] ítélet, C-170/21, EU:C:2022:518, 42. és 43. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

48 Másrészt a 93/13 irányelv 7. cikke (1) bekezdésének megfelelően a tagállamok kötelesek megfelelő és hatékony eszközöket alkalmazni annak érdekében, hogy megszüntessék az eladók vagy szolgáltatók fogyasztókkal kötött szerződéseiben a tisztességtelen feltételek alkalmazását.

49 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy tekintettel azon közérdek jellegére és jelentőségére, amelyen a 93/13 irányelv által a fogyasztóknak biztosított védelem alapul, ezen irányelv 6. cikkének (1) bekezdését azon nemzeti jogszabályokkal egyenértékűnek kell minősíteni, amelyek a belső jogrendben a közrendi szabályok rangjával bírnak (2009. október 6-i Asturcom Telecomunicaciones ítélet, C-40/08, EU:C:2009:615, 52. pont; 2022. május 17-i Unicaja Banco ítélet, C-869/19, EU:C:2022:397, 24. pont). Ezen irányelv 7. cikkének (1) bekezdése szintén közvetlenül kapcsolódik e közérdekhez (lásd: 2016. december 21-i Gutiérrez Naranjo és társai ítélet, C-154/15, C-307/15 és C-308/15, EU:C:2016:980, 56. pont).

50 Mivel az uniós jog nem harmonizálja a valamely szerződési feltétel esetlegesen tisztességtelen jellegének vizsgálatára alkalmazandó eljárásokat, azok a tagállamok eljárási autonómiájának elve alapján azok belső jogrendjébe tartoznak, feltéve azonban, hogy tiszteletben tartják az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elvét (lásd ebben az értelemben: 2024. április 9-i Profi Credit Polska [Perújítás jogerős bírósági határozattal befejezett eljárásban] ítélet, C-582/21, EU:C:2024:282, 74. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

51 A tényleges érvényesülés elve értelmében azon keresetek eljárási szabályai, amelyek célja, hogy biztosítsák a jogalanyok uniós jogból eredő jogainak védelmét, nem tehetik a gyakorlatban lehetetlenné vagy rendkívül nehézzé az uniós jogrend által biztosított jogok gyakorlását. Az ezen elvből eredő követelmények tiszteletben tartását az érintett szabályoknak a különböző nemzeti fórumok előtti teljes eljárásban betöltött helyének, valamint alkalmazásának és sajátosságainak figyelembevételével kell megvizsgálni (lásd ebben az értelemben: 2024. április 9-i Profi Credit Polska [Perújítás jogerős bírósági határozattal befejezett eljárásban] ítélet, C-582/21, EU:C:2024:282, 40. és 41. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

52 Hangsúlyozni kell továbbá, hogy a tagállamok azon kötelezettsége, hogy biztosítsák a jogalanyok uniós jogból eredő jogainak tényleges érvényesülését, magában foglalja többek között a 93/13 irányelvből eredő jogok tekintetében az Alapjogi Charta 47. cikkében is rögzített hatékony bírói jogvédelem követelményét, amely különösen az ilyen jogokra alapított keresetekre vonatkozó eljárási szabályokra vonatkozik (lásd ebben az értelemben: 2024. április 9-i Profi Credit Polska [Perújítás jogerős bírósági határozattal befejezett eljárásban] ítélet, C-582/21, EU:C:2024:282, 76. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

53 Ennélfogva, noha a tagállamok feladata, hogy a nemzeti jogukban meghatározzák azokat a részletes szabályokat, amelyek keretében az eladó vagy szolgáltató által a fogyasztókkal kötött szerződések feltételei tisztességtelen jellegének megállapítása és e megállapítás konkrét joghatásai megtestesülnek, az említett megállapításnak lehetővé kell tennie azon jogi és ténybeli helyzet helyreállítását, amelyben az érintett fogyasztó e tisztességtelen feltétel hiányában lett volna, adott esetben az eladó vagy szolgáltató által jogalap nélkül szerzett előnyök visszatérítéséhez való jog elismerése révén. Ugyanis a 93/13 irányelvben a fogyasztók számára garantált védelemnek a nemzeti jog által történő átültetése nem sértheti e védelem lényegét (lásd ebben az értelemben: 2023. június 15-i Getin Noble Bank [Kölcsönszerződés teljesítésének felfüggesztése] ítélet, C-287/22, EU:C:2023:491, 39. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

54 E tekintetben a Bíróság úgy ítélte meg, hogy a 93/13 irányelv 7. cikkének (1) bekezdésével ellentétes az, ha a fogyasztót megfosztják attól a lehetőségtől, hogy elérje az olyan szerződési feltételen alapuló végrehajtási eljárás felfüggesztését, amelynek érvényességét tisztességtelen jellege miatt bíróság előtt vitatják, amennyiben e felfüggesztés hiányában az e feltétel tisztességtelen jellegét megállapító, érdemben meghozandó határozat e fogyasztó számára csupán kártérítési jellegű utólagos védelmet biztosítana, amely hiányos és elégtelen, és ennélfogva nem minősülne sem megfelelő, sem hatékony eszköznek ahhoz, hogy megszüntesse az említett feltétel alkalmazását (lásd ebben az értelemben: 2013. március 14-i Aziz ítélet, C-415/11, EU:C:2013:164, 60. pont).

55 Következésképpen a 93/13 irányelv – különösen 6. cikkének (1) bekezdése és 7. cikkének (1) bekezdése – által a fogyasztók számára biztosított védelem megköveteli, hogy amennyiben elegendő valószínűsítő körülmény áll fenn a fogyasztó által vitatott szerződési feltételek, vagy akár maga a szerződés semmisségének megállapítására, és így valószínű, hogy az e fogyasztó által megfizetett összegek egészét vagy egy részét vissza kell téríteni, a nemzeti bíróság számára

lehetővé kell tenni, hogy megfelelő biztosítási intézkedést rendeljen el, amennyiben ez szükséges a szerződési feltételek tisztességtelen jellegére vonatkozóan meghozandó határozat teljes érvényesülésének biztosításához (lásd ebben az értelemben: 2013. március 14-i Aziz ítélet, C-415/11, EU:C:2013:164, 59., 60. és 64. pont; 2019. június 26-i Addiko Bank ítélet, C-407/18, EU:C:2019:537, 57. és 58. pont; 2023. június 15-i Getin Noble Bank [Kölcsönszerződés teljesítésének felfüggesztése] ítélet, C-287/22, EU:C:2023:491, 43. és 60. pont.

56 Az ügy érdemében meghozandó határozat teljes érvényesülése magában foglalja többek között azt, hogy elkerülhető legyen, hogy a fogyasztó a bírósági eljárás során, amelynek időtartama jelentős lehet, magasabb összegeket fizessen, mint amelyek akkor lennének esedékesek, ha e határozatban a vitatott feltételek tisztességtelen jellegét kellene megállapítani, és így ilyen esetben biztosítási intézkedések elrendelésére lehet szükség (lásd ebben az értelemben: 2016. október 26-i Fernández Oliva és társai végzés, C-568/14–C-570/14, EU:C:2016:828, 35. pont; 2023. június 15-i Getin Noble Bank [Kölcsönszerződés teljesítésének felfüggesztése] ítélet, C-287/22, EU:C:2023:491, 42. pont).

57 Egyébiránt a biztosítási intézkedések elrendelésének szükségességét az ügy összes körülményére tekintettel kell értékelni (lásd ebben az értelemben: 2023. június 15-i Getin Noble Bank [Kölcsönszerződés teljesítésének felfüggesztése] ítélet, C-287/22, EU:C:2023:491, 59. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

58 E tekintetben egy hitelszerződés esetében a nemzeti bíróságok azon lehetősége, hogy ilyen intézkedést rendeljenek el, még inkább szükséges, ha e szerződés teljesítése során a fogyasztó a hitelintézetnek a kölcsönvett összegnél magasabb összeget fizetett meg, vagy fennáll annak kockázata, hogy ilyen összeget kell megfizetnie (lásd ebben az értelemben: 2023. június 15-i Getin Noble Bank [Kölcsönszerződés teljesítésének felfüggesztése] ítélet, C-287/22, EU:C:2023:491, 52. és 59. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

59 Ugyanakkor, amint arra a kérdést előterjesztő bíróság rámutatott, meg kell állapítani, hogy a fogyasztó által vitatott szerződési feltételek tisztességtelen jellegének esetleges megállapítása nem jelenti azt, hogy a hitelintézetnek az e fogyasztóval szemben fennálló minden követelése megszűnik.

60 A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság kérdései lényegében arra vonatkoznak, hogy a nemzeti jog, különösen a bankgarancia-alapról szóló törvény 135. cikkének 1. és 4. §-a kizárja a biztosítási intézkedések elrendelésének mindennemű lehetőségét, ha az eladó vagy szolgáltató, amely a fogyasztóval olyan szerződést kötött, amelynek érvényességét – első ránézésre jogosan – bíróság előtt vitatják, egy szanálás alatt álló hitelintézet.

61 Az e bíróság által előterjesztett kérdésre tekintettel tehát meg kell határozni, hogy amennyiben valamely hitelintézet olyan szanálási eljárás hatálya alá tartozik, amelynek keretében az áthidaló intézmény eszközét alkalmazzák, egy olyan bank alapításával, amelyre e hitelintézet eszközeinek, jogainak és kötelezettségeinek lényeges részét átruházták, a 34. cikk (1) bekezdésének b) és g) pontja. a 2014/59 irányelv rendelkezései kihatnak-e arra a lehetőségre, amellyel a nemzeti bíróságnak rendelkeznie kell a fogyasztó által kért biztosítási intézkedések elrendelésére a maradvány intézmény vagyonában maradt szerződésben foglalt feltétel állítólagos tisztességtelen jellegét illetően meghozandó bírósági határozat teljes érvényesülésének biztosítása érdekében.

62 A 2014/59 irányelv 34. cikke (1) bekezdésének b) pontja lényegében azt a sorrendet határozza meg, amelyben a szanálási eljárás megindításával érintett személyek főszabály szerint az ezen eljárás alá vont intézmény veszteségeit viselik, vagyis ezen intézmény részvényesei, majd hitelezői, ez utóbbiak pedig a követeléseik rendes fizetésképtelenségi eljárás keretében fennálló rangsora alapján, amely a 2014/59 irányelv 2. cikke (1) bekezdése 47. pontjának megfelelően a nemzeti jog hatálya alá tartozik.

63 E 34. cikk (1) bekezdésének b) pontja tehát semmilyen utalást nem tartalmaz arra vonatkozóan, hogy a fogyasztó kérheti-e a szanálás alatt álló intézmény irányában fennálló saját kötelezettségeinek felfüggesztését.

64 Ami a 2014/59 irányelv 34. cikke (1) bekezdésének g) pontját illeti, az megállapítja azt az elvet, amely szerint egyetlen hitelező sem viselhet annál nagyobb veszteséget, mint amelyet akkor viselt volna, ha a szanálás alatt álló intézményt ezen irányelv 73–75. cikkének megfelelően rendes fizetésképtelenségi eljárás keretében számolták volna fel.

65 Amint azt a főtanácsnok az indítványának 72–74. pontjában lényegében kifejtette, az a tény, hogy e rendelkezés kifejezetten utal a 2014/59 irányelv 73–75. cikkére, azt jelenti, hogy olyan védintézkedésre vonatkozik, amely kétségkívül többek között a szanálás alatt álló intézmény hitelezőinek javát szolgálja, de amely csak utólagosan alkalmazandó. Ez az intézkedés ugyanis azon veszteségek összehasonlítását feltételezi, amelyeket e hitelezők az ezen intézmény szanálása keretében való tényleges kezelésükre tekintettel ténylegesen szenvedtek el, illetve amelyeket akkor szenvedtek volna el, ha az említett intézményt a szanálási intézkedés elfogadásáról szóló határozat meghozatalának időpontjában rendes fizetésképtelenségi eljárás alá vonták volna. Abban az esetben, ha az előbbiek meghaladják az utóbbiakat, az említett intézkedés lehetővé teszi számukra, hogy a szanálásfinanszírozási rendszer segítségével megfizettessék a különbözetet.

66 Ennélfogva, a 2014/59 irányelv (5) preambulumbekezdésében említett, az ezen irányelv 73–75. cikkével összefüggésben értelmezett „azon elv, amely szerint a hitelezők egyike sem járhat rosszabbul”, a 34. cikk (1) bekezdésének g) pontjával összefüggésben, nem vonatkozik az olyan biztosítási intézkedések elrendelésével kapcsolatos esetleges eljárási védelemre, mint amelyekről az alapügyben szó van, amelyekben a szanálási eljárás keretében a maradvány intézmény hitelezői részesülhetnek. E 34. cikk (1) bekezdésének g) pontja tehát szintén nem releváns azon kérdés megválaszolása szempontjából, hogy a nemzeti bíróságnak hatáskörrel kell-e rendelkeznie az olyan biztosítási intézkedések elrendelésére, mint az alapügy tárgyát képező intézkedés.

67 Végezetül meg kell állapítani, amint azt a főtanácsnok az indítványának 75. pontjában lényegében tette, hogy a 2014/59 irányelv egyetlen más rendelkezése sem vonatkozhat ilyen védelemre, mivel nincs olyan különös rendelkezés, amely a szanálási eljárás alá vont intézmény hitelezői által ezen intézménnyel szemben benyújtott biztosítási intézkedések iránti kérelmekre vonatkozna.

68 Ebből következik, hogy az olyan rendelkezések, mint a bankgarancia-alapról szóló törvény 135. cikkének 1. és 4. §-ában foglalt rendelkezések a 2014/59 irányelv 1. cikke (2) bekezdésének hatálya alá tartoznak, amely úgy rendelkezik, hogy a tagállamok elfogadhatnak vagy fenntarthatnak az ezen irányelvben és az annak alapján elfogadott, felhatalmazáson alapuló jogi aktusokban és végrehajtási jogi aktusokban meghatározott szabályoknál szigorúbb vagy azokat kiegészítő szabályokat.

69 Ez utóbbi rendelkezésnek megfelelően a tagállamok elfogadhatnak ilyen szabályokat, feltéve, hogy azok általánosan alkalmazandók, és nem ellentétesek a 2014/59 irányelvvel vagy az annak alapján elfogadott, felhatalmazáson alapuló és végrehajtási jogi aktusokkal.

70 E körülmények között meg kell vizsgálni, hogy a 93/13 irányelv releváns rendelkezéseinek az alapügyhöz hasonló összefüggésben történő alkalmazása nem foszthatja-e meg a hatékony érvényesüléstől vagy akadályozhatja-e a szanálási eljárás lefolytatását.

71 E tekintetben a Bíróság már elismerte, hogy a bank- és pénzügyi rendszer stabilitásának biztosítására, valamint a rendszerszintű kockázat elkerülésére irányuló célkitűzések az Unió által elérni kívánt általános érdekű célkitűzéseknek minősülnek. A 2014/59 irányelv tehát kivételes gazdasági összefüggésben olyan eljárás igénybevételét írja elő, amely a tagállamok pénzügyi stabilitásának megőrzése érdekében érintheti többek között valamely hitelintézet vagy befektetési vállalkozás részvényeseinek és hitelezőinek jogait azáltal, hogy az általános jog szerinti fizetésképtelenségi eljárásoktól eltérő olyan fizetésképtelenségi rendszert hoz létre, amelynek végrehajtása csak kivételes körülmények között engedélyezett, és azt nyomós közérdekkel kell igazolni. E rendszer eltérő jellege azt jelenti, hogy az uniós jog egyéb rendelkezéseinek alkalmazásától el lehet tekinteni, ha e rendelkezések a szanálási eljárás végrehajtását megfoszthatják a hatékony érvényesülésétől, vagy akadályozhatják azt (2022. május 5-i Banco Santander [Banco Popular bankszanálás] ítélet, C-410/20, EU:C:2022:351, 36. és 37. pont).

72 Mindemellett meg kell állapítani, hogy az alapügyben szereplőhöz hasonló összefüggésben a szanálási eljárás hatékony érvényesülése főszabály szerint az áthidaló intézményi eszköz alkalmazásának időpontjától kezdve valósult meg, az ezen eljárás alá vont intézmény eszközei, jogai és kötelezettségei lényegének az áthidaló intézményre történő átruházásával egyidejűleg, így az olyan eszközökre vonatkozó eljárásokban felmerülő eljárási események, amelyek a maradvány intézmény vagyonában maradtak, nem veszélyeztethetik ezt a célt, és nem akadályozhatják a szanálási eljárás lefolytatását sem. Egyébiránt hangsúlyozni kell, hogy ezen időponttól kezdve e maradvány intézményt a 2014/59 irányelv 37. cikkének (6) bekezdése értelmében rendes fizetésképtelenségi eljárás keretében kell felszámolni.

73 Az alapügy körülményei tehát eltérnek a 2022. május 5-i Banco Santander (Banco Popular bankszanálás) ítéletben (C-410/20, EU:C:2022:351) és a 2024. szeptember 5-i Novo Banco és társai ítéletben (C-498/22–C-500/22, EU:C:2024:686) említett körülményektől, mivel azok az ügyek, amelyekben e két ítéletet meghozták, a szanálási eljárás megindítását követően létrehozott szervezetekre, nem pedig egy maradvány intézményre vonatkoztak.

74 Egyébiránt a kérdést előterjesztő bíróság első ránézés alapján történő értékelése szerint, amint az az előzetes döntéshozatal iránti kérelemből következik, az alapügy körülményeihez hasonló körülmények között az annak elkerülésére irányuló biztosítási intézkedések elrendelése, hogy a fizetéseket továbbra is olyan szerződési feltételek alapján teljesítsék, amelyek tisztességtelen jellege az állandó nemzeti ítélkezési gyakorlatból következik, csak a jogalap nélküli összegek erejéig akadályozza meg a maradvány intézmény vagyonának növekedését, amely összegeket a fogyasztók a gyakorlatban csak az általuk az ügy érdemében indított eljárás folytatása miatt lennének kötelesek megfizetni. Olyan helyzetben ugyanis, mint a jelen ügyben is, amikor úgy tűnik, hogy a fogyasztó a kölcsönadott tőkének hozzávetőlegesen megfelelő teljes összeget teljesített, fontos, hogy a nemzeti bíróság úgy határozzon, hogy felfüggeszti e fogyasztónak az azon kölcsönszerződés alapján járó havi törlesztőrészletek megfizetésére vonatkozó

kötelezettségét, amelynek érvénytelenné nyilvánítását kérik, annak elkerülése érdekében, hogy e maradvány intézmény magasabb összegeket kapjon, mint amelyet e szerződés érvénytelenné nyilvánítása esetén jogszerűen igényelhetne.

75 A fenti megfontolásokból az következik, hogy a 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdését és 7. cikkének (1) bekezdését a tényleges érvényesülés elvének fényében, valamint a 2014/59 irányelvvel összefüggésben úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely a nemzeti bíróságot arra kötelezi, hogy utasítsa el a fogyasztónak az általa egy olyan kölcsönszerződés alapján fizetendő havi törlesztőrészletek megfizetésének felfüggesztésére irányuló biztosítási intézkedés iránti kérelmét, amelynek megsemmisítését az ez utóbbi kérelemre vonatkozó jogerős határozat meghozataláig az abban foglalt tisztességtelen feltételek miatt kéri, kizárólag azzal az indokkal, hogy az a bank, amellyel e szerződést megkötötték, a 2014/59 irányelv értelmében vett szanálási eljárás hatálya alá tartozik, amelynek keretében az áthidaló intézmény eszközét egy másik bank létrehozásával alkalmazták, amelyre a szanálás alatt álló bank eszközeinek, jogainak és kötelezettségeinek lényeges részét átruházták, az érintett szerződést azonban nem, amely a maradvány intézmény vagyonában maradt, jóllehet az ilyen biztosítási intézkedések szükségesek lennének e jogerős határozat teljes érvényesülésének biztosításához. E biztosítási intézkedések elrendelése szükségességének vizsgálata keretében a nemzeti bíróságnak figyelembe kell vennie azt a tényt, hogy a fogyasztó a bírósági eljárás során magasabb összeget fizetett, vagy ennek kockázata áll fenn, mint amely a szerződés érvénytelenné nyilvánítása esetén ténylegesen fizetendő.

A költségekről

76 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (harmadik tanács) a következőképpen határozott:

A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv 6. cikkének (1) bekezdését és 7. cikkének (1) bekezdését a tényleges érvényesülés elvének fényében, valamint a hitelintézetek és befektetési vállalkozások helyreállítását és szanálását célzó keretrendszer létrehozásáról és a 82/891/EGK tanácsi irányelv, a 2001/24/EK, 2002/47/EK, 2004/25/EK, 2005/56/EK, 2007/36/EK, 2011/35/EU, 2012/30/EU és 2013/36/EU irányelv, valamint az 1093/2010/EU és a 648/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról szóló, 2014. május 15-i 2014/59/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvvel összefüggésben

a következőképpen kell értelmezni:

azokkal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely a nemzeti bíróságot arra kötelezi, hogy utasítsa el a fogyasztónak az általa egy olyan kölcsönszerződés alapján fizetendő havi törlesztőrészletek megfizetésének felfüggesztésére irányuló biztosítási intézkedés iránti kérelmét, amelynek megsemmisítését az ez utóbbi kérelemre vonatkozó jogerős határozat meghozataláig az abban foglalt tisztességtelen feltételek miatt kéri, kizárólag azzal az indokkal, hogy az a bank, amellyel e szerződést megkötötték, a 2014/59 irányelv értelmében vett szanálási eljárás hatálya alá tartozik, amelynek keretében az áthidaló intézmény

eszközét egy másik bank létrehozásával alkalmazták, amelyre a szanálás alatt álló bank eszközeinek, jogainak és kötelezettségeinek lényeges részét átruházták, az érintett szerződést azonban nem, amely a maradvány intézmény vagyonában maradt, jóllehet az ilyen biztosítási intézkedések szükségesek lennének e jogerős határozat teljes érvényesülésének biztosításához. E biztosítási intézkedések elrendelése szükségességének vizsgálata keretében a nemzeti bíróságnak figyelembe kell vennie azt a tényt, hogy a fogyasztó magasabb összeget fizetett, vagy ennek kockázata áll fenn, mint amely e szerződés érvénytelenné nyilvánítása esetén ténylegesen fizetendő.

Aláírások